

Staten blir sjukhusägare – omstridd reform i Norge

Stortinget har beslutat att staten ska ta över ägarskapet av sjukhusen i Norge fr o m den 1 januari 2002. Därmed får staten det hela och fulla ansvaret för finansieringen av sjukhusdriften. Idag ägs sjukhusen, som nästan utan undantag går med stora underskott, av fylkena, vilket ungefär motsvarar landstingen i Sverige.

■ – Detta är den största reformen i hälso-Norges historia, sa hälsominister Tore Tønne (arbeiderpartiet) då han i januari lade fram förslaget om att staten borde överta sjukhusen.

Efter många år med ineffektiva sjukhus och politisk dragkamp om pengar i fylkena, anser regeringen att statligt ägande är det som måste till för att lösa kapacitets- och köproblematiken på sjukhusen. Den nuvarande situationen förser dagligen pressen med exempel på sjuka människor som inte får den hjälp de behöver, när de behöver den.

Högt tempo

Hälsoministern hade bråttom att få lagförslaget klubbat i stortinget före sommaren.

– Jag kommer att prioritera tempot högre än detaljerna, sa han i januari, och retade upp både politiker och yrkesfolk som ansåg att reformen var för dåligt förberedd och att förslaget inte skulle gagna patienterna.

Men tidsplanen hölls trots kritiken. Den 6 juni antog stortinget reformen. Beslutet innebär att staten ska äga sjukhusen samt organisera ägandet genom fem regionala hälsoföretag som bl a ska beställa tjänster från och fördela pengar till sjukhusen.

De omkring 80 sjukhusen ska organiseras som dotterbolag till hälsoföretagen. Dotterbolagen ska ha egna styrelser och egen administration som ska ansvara för driften av sitt respektive sjukhus. I juli utsågs styrelser i de regionala hälsoföretagen.

Skarp kritik

Reformförslaget fick majoriteten av rösterna i stortinget genom att arbeiderpartiet och høyre röstade för. Mittenpartierna, fremskrittspartiet och socialistisk venstreparti röstade emot. Debatten i stortinget blev häftig.

Många talare kom med stark kritik av

Hälsominister Tore Tønne är en handlingskraftig person som har lett flera omställningsprocesser inom näringsliv och offentlig sektor innan han blev minister i mars 2000.

reformen som de anser vara ett första steg på vägen mot en privatisering av sjukhusen.

Även en del läkare är starka motståndare till reformförslaget. I en rapport kommer en grupp läkare med kraftig kritik. De anser att reformen slår undan benen på hälsovårdens grundvärdering om lika hälso- och sjukvård till alla. De är bekymrade för att patienternas intressen lätt kan komma i kläm om företagsmodellen blir ett rent ekonomiskt verkningssmedel. Gruppen fruktar ökad specialisering, centralisering av akutbered-

skapen och ett sämre utbud för folk på landsbygden.

Den norske lægeförening är emellertid nöjd med att staten blir sjukhusägare, och har hela tiden stöttat lagförslaget. President Hans Petter Aarseth är tillfreds med att hälsoministern har placerat läkare i styrelserna för samtliga fem regionala hälsoföretag.

Han menar att den medicinska kompetensen kan bidra till att reformen får ett bra medicinskt innehåll.

Ny arbetsgivarorganisation

Reformen omfattar 100 000 anställda som idag arbetar i fylkena och vid de fåtal sjukhus som redan är statliga (bl a Rikshospitalet och Det Norske Radiumhospitalet).

Alla dessa får en gemensam arbetsgivarorganisation: Norsk arbeidsgiverforening for virksomheter med offentlig tilknytning (NAVO). NAVO blir Den norske lægeförenings motpart när avtal om löner etc ska ingås.

På Den norske lægeförenings hemsidor finns artiklar, lagförslag och andra offentliga dokument om det statliga övertagandet av sjukhusen samlade. Tryck på knappen »Temasider« under adressen www.legeförening.no.

Nina Husom

nyhetsredaktör vid Tidskrift for Den norske lægeförening

Regionala hälsoföretag viktig del i reformen

– Staten får ansvaret för finansieringen av sjukhus och annan specialistvård.

– Psykiatriska och somatiska sjukhus (ca 80) och annan specialistvård organiseras i fem regionala hälsoföretag.

– De regionala hälsoföretagen ska ledas av en styrelse som ska anställa en egen administrativ ledning och ha ansvar för drift och resultat.

– Varje sjukhus blir ett dotterbolag till ett regionalt hälsoföretag. Sjukhusen ska ha egen styrelse och egen administration.

– Regionala hälsoföretag och dotterbolag ska vara egna juridiska personer och ha egen ekonomi, åtskild från statens.

– Staten ska försäkra sig om styrningen av företagen genom rätten att utnämna styrelser och genom att viktiga ärenden läggs fram för social- och hälsodepartementet.

– De regionala hälsoföretagen ska styras av en egen avdelning på departementet.

– Reformen omfattar 100 000 anställda och ska ha en gemensam arbetsgivarorganisation.